

1. Kunstig intelligens har indtaget de danske arbejdspladser

Vi undersøger udbredelsen og konsekvenser af AI ...

Efter lanceringen af ChatGPT i efteråret 2022, er kunstig intelligens blevet et emne, som de fleste arbejdspladser er nødt til at forholde sig til. Både arbejdsgivere og medarbejdere overvejer, hvordan de bedst kan integrere kunstig intelligens i deres arbejdsprocesser for at øge effektiviteten. Nogle medarbejdere tænker også på, om deres job er i risiko for at blive overflødiggjort af kunstig intelligens. I denne analyse undersøger vi, i hvilket omfang almindelige danskere allerede har taget kunstig intelligens i brug på deres arbejdsplads, hvilke konsekvenser det har haft, og om det giver anledning til bekymring.

... ved at spørge til helt almindelige danskeres erfaringer

Analysen er baseret på spørgeskemaundersøgelse foretaget af Epinion for Kraka-Deloitte, hvor vi spørger et repræsentativt udsnit af befolkningen til deres erfaringer med at bruge kunstig intelligens på arbejdspladsen, og om kunstig intelligens bekymrer dem. Se boks 1 for flere detaljer om undersøgelsen.

Boks 1 Spørgeskemaundersøgelsen

Epinion har foretaget en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af danskere i alderen mellem 25 og 60 år for Kraka-Deloitte med det formål at undersøge danskernes holdninger til og erfaringer med kunstig intelligens og automatisering. Spørgeskemaet har fået svar fra 2.028 personer og anses som repræsentativt for danskere, der er mellem 25 og 60 år. Svarene blev indsamlet i januar og februar 2024.

Spørgeskemaet indeholder tre dele:

1. Et modul omkring danskernes erfaring med kunstig intelligens på arbejdspladsen. Svarene i dette modul er baseret på de 1.577 respondenter i spørgeskemaet, hvis primære arbejdsmarkedsstatus er at være i beskæftigelse.
2. Et modul med danskernes holdning til at lade kunstig intelligens træffe beslutninger i samfundet.
3. Et modul omkring danskernes generelle bekymringer og forventninger til en verden med en større udbredelse af kunstig intelligens.

Kunstig intelligens er allerede meget udbredt i Danmark ...

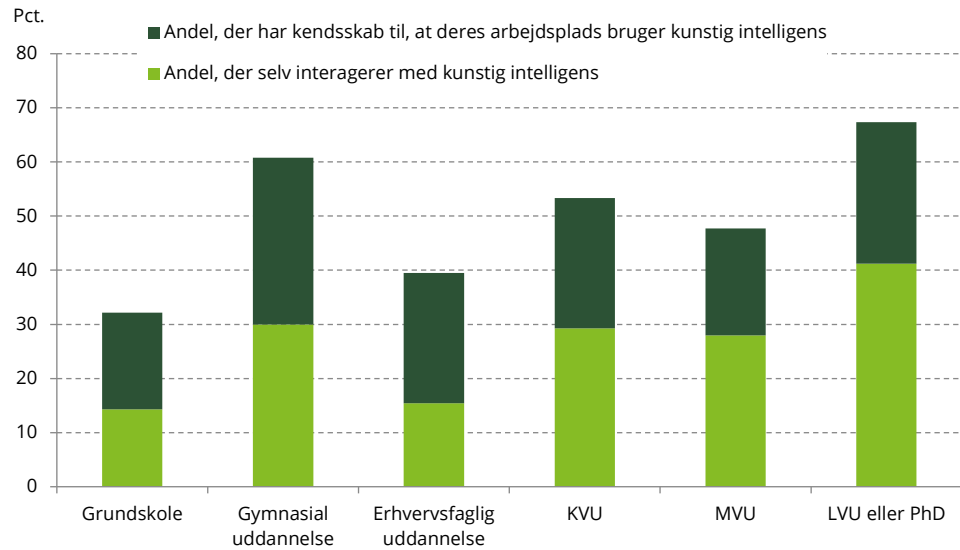
Erfaringer med kunstig intelligens

Kunstig intelligens er allerede udbredt på mange danske arbejdspladser. I vores spørgeskema svarer 48 pct. af respondenterne, at de er bekendt med, at deres arbejdsplads bruger kunstig intelligens. Heraf svarer 25 pct., at de selv har interaktion med kunstig intelligens (fx anvender det eller udvikler det). Det er en markant stigning, idet kun syv pct af de adspurgte angiver, at de også havde interaktion med kunstig intelligens for to år siden.

... især hos dem med en videregående uddannelse

Kunstig intelligens er især udbredt blandt respondenter med en lang videregående uddannelse (LVU), hvor 67 pct. tilkendegiver, at deres arbejdsplads benytter kunstig intelligens, jf. figur 1. Heraf har 41 pct. selv interaktion med kunstig intelligens. For personer med grundskole som højeste uddannelse svarer kun 32 pct., at deres arbejdsplads benytter kunstig intelligens, mens det for faglærte er 39 pct. Andelen, der selv har interaktion med kunstig intelligens, er også markant lavere end på de videregående uddannelser. Samlet set tegner der sig et billede af, at kunstig intelligens allerede i vid udstrækning har gjort sit indtog på danske arbejdspladser, især blandt medarbejdere med en videregående uddannelse.

Figur 1 Andel, der har svaret ja til, at deres arbejdsplads bruger kunstig intelligens, opdelt efter personernes højest fuldførte uddannelse

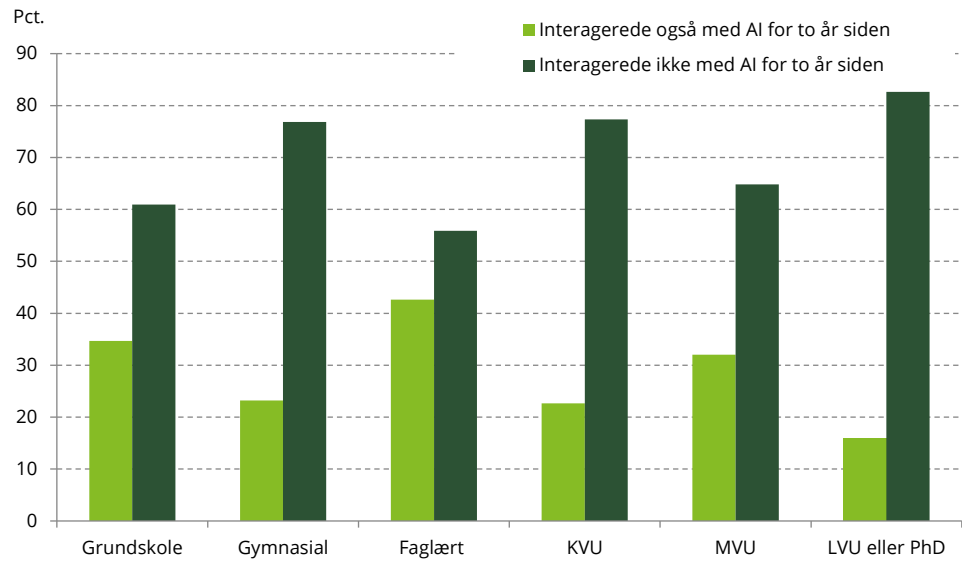
Anm.: Vi har spurgt om: "Har du kendskab til, at din arbejdsplads bruger nogen form for kunstig intelligens?" Undersøgelsen er baseret på de 1.577 respondenter i spørgeskemaet, hvis primære arbejdsmarkedsstatus er at være i beskæftigelse. Vi har også spurgt om folk selv har interaktion med kunstig intelligens på arbejdet. Den stiplede linje viser det samlede gennemsnit på tværs af uddannelsesniveau.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

LVU'ere har haft den største stigning de seneste to år

Det er også blandt personer med en videregående uddannelse, at der har været den største stigning i anvendelsen af kunstig intelligens. Således svarer kun 16 pct. af de LVU'ere, der i dag interagerer med AI, at de også gjorde det for to år siden, jf. figur 2. For de øvrige knap 84. pct. er det altså inden for de seneste to år, de er begyndt at interagere med kunstig intelligens. For faglærte er fremgangen mindre markant. Her svarer 43 pct. af dem der interagerer med kunstig intelligens, at de også gjorde det for to år siden.

Figur 2 Andel, der interagerer med AI, der også gjorde det for to år siden

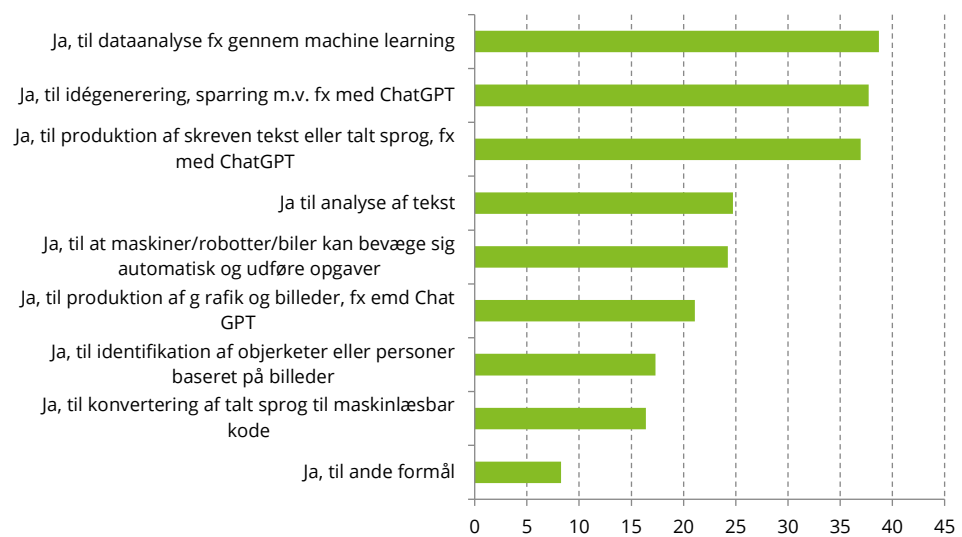

Anm.: Vi har spurgt om: "Du har angivet, at du har interaktion med kunstig intelligens på din arbejdsplads. Havde du også det for to år siden?" Undersøgelsen er baseret på de 397 respondenter, der angiver, at de selv har interaktion med AI. Kolonnerne summerer ikke altid til 100 pct., fordi "ved ikke"-svar er udeladt.
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

Der er tegn på, at ChatGPT er en stor del af anvendelsen

Den store stigning i de højtuddannedes anvendelse af kunstig intelligens, kommer også til udtryk ved de primære anvendelsesformål. Blandt dem, der har kendskab til brugen af kunstig intelligens på arbejdet, svarer 37-39 pct., at det drejer sig om dataanalyse, idégenerering eller produktion af tekst. De to sidstnævnte tyder på, at det især er ChatGPT, der har gjort sit indtog på arbejdsmarkedet. Ca. hver fjerde svarer dog også, at deres arbejdsplads benytter robotter eller lign.

Figur 3 Anvendelsesområder for kunstig intelligens

Anm.: Vi har spurgt om: "Har du kendskab til, at din arbejdsplads bruger nogen form for kunstig intelligens?" Undersøgelsen er baseret på 761 respondenter, der angiver, at deres arbejdsplads benytter kunstig intelligens.
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

Danskerne er bekymret for at miste jobbet til AI ...

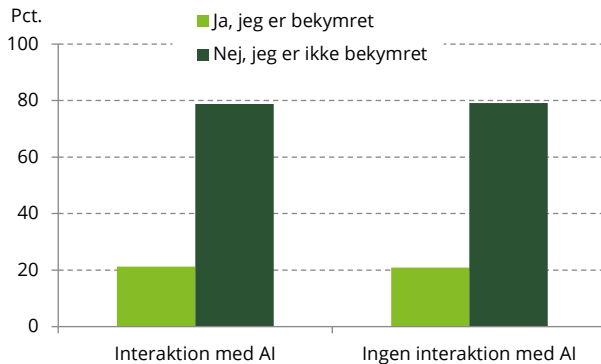
Med det hurtige indtog af kunstig intelligens på arbejdspladserne, er det oplagt at nogle medarbejdere vil være bekymrede for, om AI overtager deres job. Her viser undersøgelsen, at det gælder for hver femte dansker, jf. figur 4. Lidt overraskende ser det ikke ud til at påvirke folks bekymring, om de selv har interageret med AI. Typisk plejer folk ellers at være mindre bekymrede overfor hvad teknologi kommer til at betyde for deres jobsikkerhed, desto mere de selv benytter den¹.

... og tendensen er blevet forstærket af ChatGPT

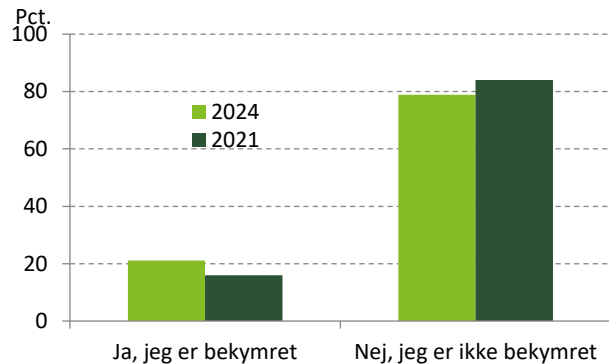
Tendensen er blevet forstærket efter lanceringen af ChatGPT. Således svarer 21 pct. af de adspurgte i 2024 at de er bekymrede, mens det samme kun gjorde sig gældende for 16 pct. i 2021, hvor vi stillede de samme spørgsmål til et repræsentativt udsnit af befolkningen, jf. figur 4.a.² På grund af kronologien, hvor den første spørgeskemaundersøgelse blev gennemført ca. halvandet år før lanceringen af ChatGPT, mens den anden blev gennemført godt et år efter, fortolker vi i høj grad forskellen mellem svarerne i 2021 og 2024 som effekten af lanceringen af ChatPGT og fremkomsten af Generativ AI mere generelt.

Figur 4 Er du bekymret for at robotter og/eller kunstig intelligens kommer til at overtage dit job i fremtiden?

Figur 4.a Fordelt på af erfaring med AI

Figur 4.b Før/efter GenAI

Anm.: Vi har spurgt "Er du bekymret for at Robotter og/eller kunstig intelligens kommer til at overtage dit job i fremtiden?" Figurerne er baseret på de 1.774 respondenter, der kan betegnes som en del af arbejdsstyrken.

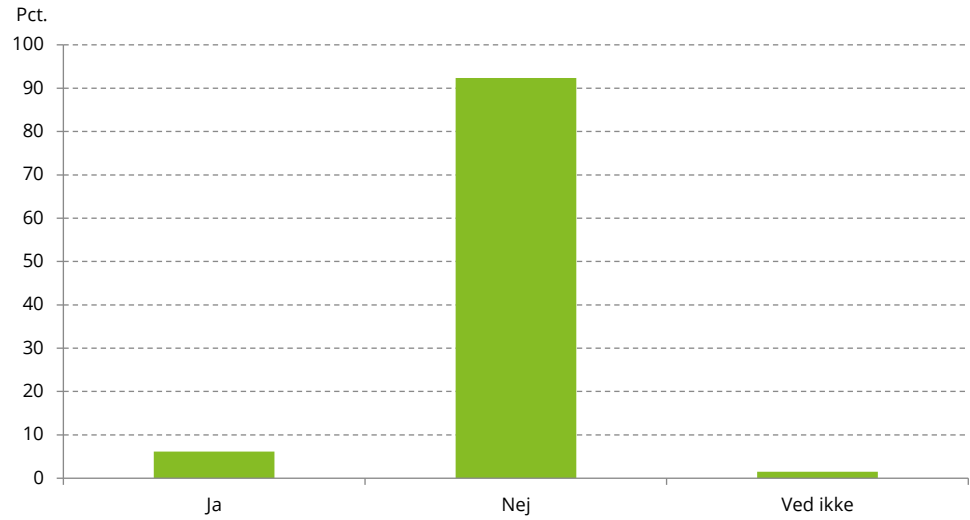
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

Kunstig intelligens har ikke overtaget folks arbejdsopgaver

Indtil videre ser bekymringen ikke ud til at være funderet i virkelige erfaringer. Kun 6 pct. af de medarbejdere, der havde kendskab til, at deres arbejdsplads benytter kunstig intelligens, har oplevet, at deres arbejdsopgaver blev overtaget af kunstig intelligens, jf. figur 5. Blandt de 6 pct. svarede alle, at de enten blev i arbejdspladsen med omtrent samme opgaver, eller at de blev på arbejdspladsen med lidt andre arbejdsopgaver. Kunstig intelligens ser altså ikke ud til at have nogen betydning for de adspurgte respondentes jobtilknytning.

¹ Se fx <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0040162517310387>

² Forskellen er statistisk signifikant på et 5-procents signifikansniveau.

Figur 5 Har du oplevet, at nogle af dine arbejdsopgaver er blevet fuldstændigt overtaget af AI?

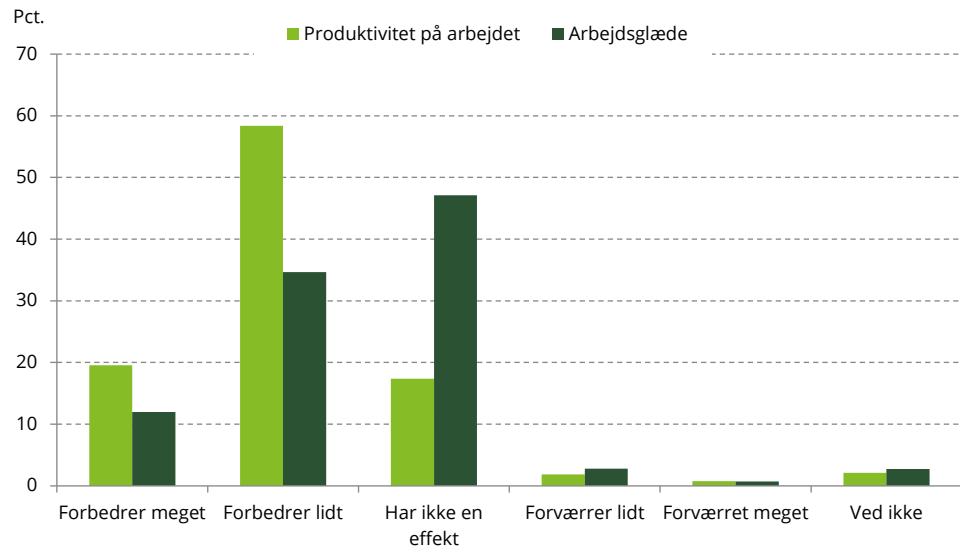
Anm.: Vi har spurgt: "Har du oplevet, at nogle af dine arbejdsopgaver er blevet fuldstændigt overtaget af kunstig intelligens?" Figuren er baseret på 761 respondenter, der havde kendskab til, at deres arbejdsplads benytter AI.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

Flertallet mener, AI gavner produktivitet og arbejdsglæde

Endelig har vi spurgt de personer, der benytter kunstig intelligens i deres arbejde, hvordan det påvirker deres produktivitet og arbejdsglæde. Her fremgår det, at langt de fleste mener, at kunstig intelligens har haft en positiv effekt på deres produktivitet og enten en positiv eller ingen effekt på deres arbejdsglæde. Det kunne indikere, at kunstig intelligens i høj grad hjælper med opgaver, der kan opfattes som kedelige eller rutineprægede.

Figur 6 Hvordan påvirker kunstig intelligens din produktivitet og arbejdsglæde?

Anm.: Vi har spurgt om: "Hvordan synes du, at kunstig intelligens påvirker følgende:" Figuren er baseret på 391 respondenter, der angiver at de selv har interaktion med kunstig intelligens på deres arbejdsplads.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte samt egne beregninger.

AI er her allerede og indtil videre er det en positiv oplevelse

Samlet set viser analysen, at der ikke længere er grundlag for at diskutere, om og hvornår kunstig intelligens for alvor kommer. Kunstig intelligens har allerede gjort sit indtog på de danske arbejdspladser – ikke mindst blandt de højtuddannede. Heldigvis viser undersøgelsen også, at det har været en positiv oplevelse for stort set alle de berørte, forstået på den måde, at det har øget deres produktivitet og arbejdsglæde, uden at overtage arbejdsopgaver fuldkommen. Det er i sig selv et opsigtsvækkende resultat, når man sammenholder det med, hvor mange der er bekymrede for, hvad kunstig intelligens kommer til at betyde for deres jobsituation.